

Halt.

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector straf- en sanctierecht

briefnummer
2021- 002-DIR

betreft
Reactie Halt wetsvoorstel seksuele
misdrijven

datum
4 juni 2021

bijlagen
1

Aanleiding

In 2020 heeft (internet)consultatie plaatsgevonden over het voorontwerp van het wetsvoorstel seksuele misdrijven. Halt heeft hier op gereageerd (zie bijlage). Nu ligt het wetsvoorstel seksuele misdrijven er. Graag reageert Halt op drie onderwerpen uit dit voorstel:

- Aanpak ongewenste sexting;
- Strafbaarstelling van seksuele intimidatie als overtreding tegen openbare orde;
- Preventieve aanpak algemeen als het gaat om normstelling en voorkoming van seksuele grensoverschrijding.

Halt wil als pleitbehaftiger van kinderrechten aandacht vragen voor het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK, General Comment No. 24) en het hierin benoemde uitgangspunt van de inzet van een buitenstrafrechtelijke interventie voor jongeren daar waar mogelijk. Met nadruk hierbij op herstelgericht werken en ouderbetrokkenheid, om zo de pedagogische kwaliteit van de interventie te vergroten. Tegelijkertijd kan een bredere inzet van een buitenstrafrechtelijke aanpak het sinds jaar en dag reeds overbelaste strafrechtstelsel ontlasten.

Wat ziet Halt met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag?

Vanuit onze ervaring sinds 2017 met de interventie Respect Online, onze lokale inbedding binnen scholen en in de wijk, zien we een taak voor ons als organisatie om jongeren te leren wat grenzen zijn van gezond en veilig seksueel gedrag onderling. Daarin zien wij drie voor deze wet belangrijke zaken:

1. Sexting tussen leeftijdsgenoten onderling kan deel uitmaken van de gewone seksuele ontwikkeling van jongeren. Pas bij het ongewenst verspreiden of delen van naaktfoto's, filmpjes of zelfs streamen van dit materiaal, worden er grenzen overschreden en zijn er slachtoffers. Dat geldt ook bij vele seksueel getinte pesterijen en beledigingen online.
2. We zien dat de aangiftebereidheid laag is, ook bij deze lichte vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Desalniettemin hebben we afgelopen jaren geïntervenieerd bij honderden jongeren met dit seksueel grensoverschrijdend gedrag en zullen we deze interventie - die ook ter erkenning aan NJI is voorgelegd - blijven inzetten bij jongeren met lichte vormen van online seksueel grensoverschrijdend gedrag.
3. Halt ziet en hoort van jongeren zelf, maar ook vanuit gemeenten, politie, jongerenwerk en BOA's dat seksuele grensoverschrijding op straat toeneemt. Op straat is een duidelijke normstelling naar

jongeren toe noodzakelijk om zo veiligheid en respect te waarborgen. Leren en voelen dat het niet ok is om te sissen, te roepen “hoer” naar een meisje dat in een kort rokje over straat loopt, of “flikker” naar een jongen met lang haar. Of zomaar iemand in zijn billen te knijpen als hij of zij een strakke broek aan heeft, of dit in een zwembad te doen omdat het stoer en spannend is. Dit gedrag brengt gevoelens van onveiligheid, onrust en zelfs aantasting persoonlijke integriteit teweeg en moet dus tijdig effectief worden begrensd.

Hoe kan de wet nog meer effect sorteren? Aanbevelingen van Halt

Halt gelooft in een inclusieve samenleving, waar jongeren veilig kunnen opgroeien, mogen leren van hun fouten en ze de kans krijgen deze recht te zetten. Om op te groeien tot volwaardige burgers die ook medeburgers met respect behandelen, ongeacht hun geslacht, gender of seksuele geaardheid. Dit vraagt om duidelijke normstelling en ook pedagogische handhaving van deze norm, opdat elke jongere zich veilig voelt en leert wat de grenzen zijn. Met betrekking tot het wetsvoorstel stellen wij daarom het volgende voor:

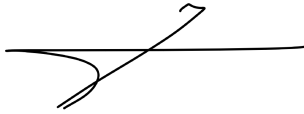
1. De wet kan zich nog meer nadrukkelijk voegen in *de richtlijnen van het IVRK*, hierdoor komt er meer aandacht voor een niet-repressieve, meer pedagogisch begrenzende wijze van buitenstrafrechtelijke aanpak van minderjarige plegers van licht seksueel grensoverschrijdend gedrag. Concreet: neem (een referentie naar) het IVRK op in het wetsvoorstel opdat het recht op een “childfriendly” justice system en een buitenstrafrechtelijke aanpak¹ gewaarborgd wordt.
2. Daarop voortbordurend: overweeg een *helder kader te maken voor professionals* welke lichte vormen van seksuele grensoverschrijding, inclusief ook seksuele intimidatie, buitenstrafrechtelijk afgedaan kunnen worden met een Halt-interventie met het oog op het IVRK en het pedagogische lik op stuk beleid. Wenselijk is dit goed vast te leggen in onderliggende wet- en regelgeving c.q. beleid.
Toelichting:
 - Halt is eerder benaderd door gemeenten Amsterdam en Rotterdam als het gaat om vroegtijdige en pedagogische aanpak van straatintimidatie door jongeren. Halt merkt hierbij op dat het gebrek aan een helder uitvoeringskader en handavingsbeleid, het lastig maakt om concreet handen en voeten te geven aan het gewenste beleid.
 - Ook is Halt afgelopen jaren een aantal keer benaderd door politie en het OM ten behoeve van de inzet van een passende op maat-afdoening voor een first offender met zeer licht seksueel grensoverschrijdend gedrag.
3. Kijkende naar de beperkte aangiftebereidheid en capaciteits- en werkdruk bij de (zedes)politie, is het gewenst dat *het repertoire van snelle en ook buitenstrafrechtelijke pedagogische afdoeningen voor jongeren verbreed* wordt. Als de burger merkt dat er sneller consequenties volgen op het grensoverschrijdende gedrag draagt dit bij aan een gevoel van rechtvaardigheid en zal, naar verwachting ook de aangiftebereidheid toenemen.
4. Vermeld in het wetsvoorstel nog nadrukkelijker *het uitgangspunt van herstelgericht werken*, ook en juist bij de (lichte) vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen jongeren. Met name vanwege de enorme impact die dit gedrag kan hebben voor betrokken jongeren (dader en slachtoffer). Dit vraagt om kennis en vaardigheden van herstelgericht werken bij professionals binnen de hele keten. Indien we hierin slagen, kan dit groot effect sorteren bij slachtoffers zelf, maar ook de jeugdige plegers van seksueel grensoverschrijdend gedrag.
5. *Benoem en benut de partners in de preventieve aanpak* van online delers en verspreiders van naaktbeelden, waarbij Halt een rol kan -en graag wil- spelen in de campagne tegen online delers en

¹ Zie General Comment No. 24 van het Kinderrechtencomité

verspreiders van naaktbeelden en ook voorlichting op scholen/ wijken/ sportverenigingen als het gaat om gezond, respectvol en veilig seksueel gedrag.

Uiteraard zijn wij altijd bereid om in een nader overleg onze aanbevelingen met u te bespreken.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, consisting of a horizontal line with a stylized flourish underneath that loops back to the left and then crosses the horizontal line.

Janet ten Hoop
Directeur-bestuurder Stichting Halt